ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА.

№ 67.

KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 20-го Августа — 1835 — *Wilno. Wtorek. 20-go Sierpnia.*

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 8-го Августа.

Послѣ бывшаго въ Петергофѣ 1-го Августа молебствія, водоосвященія, окропленія знаменъ Святою водою при церковномъ парадѣ, Государь Императоръ въ половинѣ перваго часа, съ Государынею Императрицею, Великимъ Княземъ КОНСТАНТИНОМЪ НИКОЛАЕВИЧЕМЪ и Великою Княжною ОЛЬГОЮ НИКОЛАЕВНОЮ, изволили сѣсть на пароходъ *Геркулесъ*, для слѣдованія въ Данцигъ.

Императорскую Фамилію въ семъ путешествіи сопровождали Принцъ *Фридрихъ* Нидерландскій, съ Супругою и Владѣтельный Герцогъ *Нассаускій*.

Государь Цесаревичъ изволилъ сопровождать Высокихъ Родителей Своихъ до большаго Кронштатскаго рейда, гдѣ въ два часа по полудни, простившись съ Ихъ Величествами, изволилъ на пароходѣ *Александрія* возвратиться въ Петергофъ, а пароходъ *Геркулесъ*, въ сопровожденіи парохода *Ижоры*, продолжалъ до Данцига путь свой, который совершился благополучно въ трое сутокъ и нѣсколько часовъ.

Погода совершенно благопріятствовала сему мореплаванію.

Пароходы встрѣчены были на пути разными военными судами, собственно для сего назначенными.

Суда сіи были: бригъ *Патроклъ*, крейсировавшій у Роткшера, шкуна *Молнія* и люгеръ *Стрѣльна* на меридіанѣ Ревеля, корветъ *Наваринъ* противъ входа въ Рижскій заливъ, фрегатъ *Беллона* у Виндау, фрегатъ *Касторъ* на меридіанѣ мыса Брустерорда.

Въ 25 миляхъ отъ Данцига эскадра, изъ десяти кораблей и шести фрегатовъ состоящая, отвезшая въ сей городъ гвардейскій отрядъ, встрѣтила пароходы и отдала салютъ Императорскому штандарту. Маловѣтріе не позволило эскадрѣ слѣдовать за пароходомъ *Геркулесомъ*, который въ шесть часовъ по полудни входилъ уже на рейдъ Данцига, гдѣ и встрѣченъ былъ нашимъ пароходомъ *Проворнымъ*, на которомъ Его Королевское Высочество Наслѣдный Принцъ Прусскій слѣдовалъ изъ Данцига навстрѣчу Государю Императору.

При входѣ въ городской каналъ, Ихъ Величества встрѣчены были многочисленнымъ народомъ и знатнѣйшими особами города, которые ожидали въ палаткѣ, красиво убранной. Отсюда Ихъ Величества изволили въ экипажахъ отправиться въ городъ, отстоящій отъ гавани въ семи верстахъ.

Всѣ домы города были освѣщены; усердные жители, наполнявшіе дорогу отъ гавани и самыя улицы города многочисленными толпами, съ видимою радостію и восклицаніями ура! встрѣчали Ихъ Величествъ.

— Высочайшимъ Приказомъ 26-го Іюля, Исправляющій должность Члена Полеваго Аудиторіата 1-й Арміи, состоящій по Арміи Полковникъ *Севастьяновъ*, произведенъ за отличіе въ Генералъ-Маіоры, съ назначеніемъ Командиромъ 2-й бригады 7-й Пѣхотной дивизіи; назначены: Командиръ 1-й бригады

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg, dnia 8 Sierpnia.

Po odprawionych w Peterhoffie dnia 1go Sierpnia modłach, poświęceniu wody, pokropieniu wodą święconą znamion przy paradzie Cerkiewney, Cesarz Jegomość o godzinie pół do pierwszey, z Cesarzową Jeymością, Wielkim Xięciem KONSTANTYNEM NIKOŁAJEWICZEM i Wielką Xiężniczką OLGĄ NIKOŁAJEWNĄ, raczyli siądź na parochód *Herkules*, dla jechania do Gdańska.

Cesarską Familią w tey podróży przeprowadzali Xiąże *Fryderyk* Niderlandzki z Małżonką, i Panujący Xiąże *Nassauski*.

Cesarzewicz Jegomość raczył przeprowadzać Nayjaśnieyszych Rodziców Swoich do wielkiey Kronsztadzkiey reydy, gdzie o godzinie 2rey z południa pożegnawszy się z Nayjaśnieyszemi Państwy, raczył na parochodzie *Alexandrya* powrócić do Peterhoffu, a parochod *Herkules*, przeprowadzany przez parochod *Iżorę*, poszedł w dalszą swą podróż do Gdańska, która szczęśliwie odbytą została we trzy doby i kilka godzin.

Pogoda zupełnie sprzyjała tey morskiey podróży.

Parochody spotkane były na drodze przez różne wojenne okręty, właściwie do tego przeznaczone.

Okręty były te: bryg *Patrokl*, który krążył u Rotkszera, szkuta *Mołnia* i lugr *Strelna* na południku Rewla, korweta *Nawaryn* naprzeciw weyścia do zatoki Ryzkiey, fregata *Bellona* pod Windawą, fregata *Kastor* na południku przylądka Brusterord.

O 25 mil od Gdańska eskadra, z dziesięciu okrętów i sześciu fregat złożona, która odwiozła do tego miasta oddział Gwardyi, napotkała parochody i salutowała Cesarskiemu Sztandarowi. Wiatr mały nie dozwolił eskadrze iśdź za parochodem *Herkulesem*, który o godzinie 6tey z południa wchodził już do portu Gdańska, gdzie też był spotkany przez nasz parochod *Proworny*, na którym Jego Królewska Wysokość Xiąże Następca Pruski jechał z Gdańska na spotkanie Cesarza Jegomości.

Wchodząc do mieskiego kanału, Nayjaśnieysi Państwo spotkani byli przez liczne zgromadzenie ludu i znacznieysze osoby miasta, które oczekiwały w namiocie, ozdobnie przybranym. Ztąd Nayjaśnieysi Państwo raczyli w pojazdach udać się do miasta, oddalonego od portu na siedm wiorst.

Wszystkie domy miasta były oświecone; serdecznością uniesieni mieszkańcy, napełniający drogę od portu i same ulice miasta licznemi kupami, z widoczną radością i okrzykami ura! spotykali Nayjaśniesze Państwo.

— Przez Naywyższy rozkaz dzienny 26go Lipca, Sprawujący obowiązki Członka Audytoryatu Polnego 1szey Armii, liczący się w Armii Półkownik *Sewastianow*, za odznaczenie się, wyniesiony na Jenerał-Majora, z przeznaczeniem na Dowódzcę 2giey brygady 7mey dywizyi pieszey; naznaczeni: Dowódzca 1szey brygady 2giey lek-

2-й Легкой Кавалерійской дивизіи, Генералъ-Маіоръ *Карповъ*, Командиромъ 2-й бригады оной дивизіи, на мѣсто Генералъ-Маіора *Ивановскаго*, а сей Командиромъ 1-й бригады той же дивизіи; Командиръ 2-й бригады 7-й Пѣхотной дивизіи, Генералъ-Маіоръ *Бирюлинъ*, Исправляющимъ должность Начальника Артиллерійской дивизіи 3-го Пѣхотнаго Корпуса, на мѣсто Генералъ-Маіора *Симборскаго*, коему состоять по Артиллеріи; исключенъ изъ списковъ, умершій, состоящій по Арміи Генералъ-Маіоръ. *Титовъ*.

— Высочайшею Грамотою 17-го Іюля, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ *Ордена Св. Станислава 2-й степени* Королевской Прусскій Тайный Совѣтникъ Посольства *Гумбертъ*.

— Указомъ Правительствующаго Сената, отъ 29-го Іюля сего года, объявлено, что Государь Императоръ, по положенію Комитета Гг. Министровъ, Высочайше повелѣть соизволилъ: признавать купца Тильмана Громме Бременскимъ Консуломъ въ С. Петербургѣ, а купцевъ Константина Таля и Эдуарда Брандта Гамбургскими Консулами въ С. Петербургѣ и Архангельскѣ.

— Въ Субботу, 3-го Августа, скончался здѣсь, въ С. Петербургѣ, послѣ продолжительной болѣзни, на 79 году отъ рожденія, Инспекторъ Корпуса Корабельныхъ Инженеровъ, Генералъ-Лейтенантъ и Кавалеръ *Яковъ Яковлевичъ Брюнъ Св. Катеринъ*. Лудовикъ XVI, Селимъ III, Екатерина II, Георгій III, Бонапарте, Нидерландское Правительство, Павелъ I, Александръ I, нынѣ царствующій Императоръ НИКОЛАЙ I, знали его какъ великаго инженера. Франція, особенно Турція, еще болѣе Россія,— цѣлыми флотами мѣрили его труды и заслуги.— Многіе Вѣнценосцы, не жалѣя обѣщаній, издержекъ, склоняли его оставить Россію; но необыкновенная преданность; или лучше, привязанность, любовь какъ бы роднаго сына Россіи— ко всѣмъ Русскимъ Монархамъ и ко всему Русскому, и въ счастіи и въ огорченіяхъ, по службѣ неизбѣжныхъ, равно постоянная, рѣшительно отвергла всѣ обольщенія. — Въ память Россіи, въ благодарность за 38-лѣтнее гостепріимство, онъ оставилъ ей цѣлый корпусъ кораблестроителей, имъ образованныхъ, изъ которыхъ каждый,— какъ покойный любилъ говаривать,— *можетъ съ честью замѣнить его*. Подробности жизни, трудовъ, заслугъ и страданій этого умнаго и примѣрно нравственнаго Генерала будутъ изложены въ особой Біографіи.

— Россійской Американской Компаніи корабль *Елена*, Командиръ Лейтенантъ Тебеньковъ, отправился 5-го Августа изъ Кронштата въ Американскія колоніи.

— Въ Тегеранѣ, по послѣднимъ извѣстіямъ, появилась заразительная болѣзнь, имѣющая признаки холеры. Она уже похитила внезапно одного изъ первыхъ Персидскихъ сановниковъ — *Могамедъ-Гусейнъ-Хана*, управлявшаго дѣлами Государства послѣ Каймакана. Сей послѣдній также скончался, вѣроятно отъ той же болѣзни. По свѣдѣніямъ полученнымъ изъ того края, Шахъ намѣревается раздѣлить власть, находящуюся доселѣ въ рукахъ Каймакана, и распредѣлить всѣ части управленія, по роду ихъ, между нѣсколькими лицами. (*Сѣв. П.*)

Одесса, 19-го Іюля.

Изъ *Константинополя* пишутъ отъ 5-го (17) Іюля: Султанъ въ день рожденія Пророка, повелѣлъ войскамъ надѣть кивера.

— Говорятъ, что здѣсь получено извѣстіе, будто бы Паша Скодрійскій и нѣкоторые другіе чиновники умерщвлены народомъ въ *Скодріи* (въ Албаніи).

— Вчерашній день отошла отсюда назначенная въ Албанію эскадра изъ семи военныхъ судовъ. Въ тоже время объявлена оффиціально иностраннымъ Посольствамъ блокада береговъ сей провинціи; Правительство получило неблагопріятныя извѣстія съ этого новаго театра возмущенія, и 20-го числа назначено большое собраніе Дивана. Приготовленія въ арсеналѣ продолжаются съ большою дѣятельностію, и всѣ суда, оставшіяся здѣсь послѣ экспедицій въ Триполи и въ Албаніи, скоро выйдутъ на Бешикташскую рейду.

— Чрезъ три дня Султанъ отправится въ небольшое путешествіе, о которомъ было уже объявлено. Говорятъ, что онъ проѣдетъ до Карталеми, или даже можетъ быть, до Мугалицы, чтобы осмотрѣть новую дорогу въ Исмидъ.

— Сѣверо-Американскій Повѣренный въ Дѣлахъ, Коммодоръ *Портеръ*, намѣренъ отправиться въ Тунисъ, для поправленія своего здоровья, требующаго перемѣны воздуха.

— *Юссуфъ-Паша*, бывшій военно-плѣннымъ въ Одессѣ, которому недавно возвращены его имѣнія, на-

kiey Kawaleryyskiey dywizyi, Jenerał-Major *Karpow*, Dowódzcą 2giey brygady teyże dywizyi, na mieysce Jenerał-Majora *Iwanowskiego*, a ten Dowódzcą 1szey brygady teyże dywizyi; Dowódzca 2giey brygady 7mey dywizyi pieszey, Jenerał-Major *Birulin*, Sprawującym obowiązki Naczelnika Artylleryyskiey dywizyi 3go Korpusu piechoty, na mieysce Jenerała-Majora *Simborskiego*, który ma się liczyć w Artylleryi; wykreślony z kontrolli, zmarły, liczący się w Armii Jenerał-Major *Titow*.

— Przez Naywyższy Dyplomat 17-go Lipca, Nayłaskawiey mianowany Kawalerem orderu *S. Stanisława 2go stopnia*, Królewsko - Pruski Tayny Radca Poselstwa *Humbert*.

— Przez Ukaz do Rządzącego Senatu, pod 29-tym Lipca, obwieszczono, że Cesarz Jegomość, po nastałém postanowieniu Komitetu PP. Ministrów, Naywyżey rozkazać raczył, uznawać kupca Tilmana Gromme Bremeńskim Konsulem w St. Petersburgu, a kupców Konstantego Tala i Edwarda Brandta, Hamburskiemi Konsulami w St. Petersburgu i Archangelsku.

— W sobotę, 3-go Sierpnia, umarł tu w St. Petersburgu, po długiey chorobie, w 79 roku wieku swego, Inspektor Korpusu Inżynierów Okrętowych, Jenerał-Porucznik i Kawaler *Jakób Brune St. Cathérine*. Ludwik XVI, Selim III, Katarzyna II, Jerzy III, Bonaparte, Rząd Niderlandzki, Paweł I, Alexander I, i teraz Panujący Cesarz NIKOŁAY Iszy, znali go, jako wielkiego inżeniera. Francya, osobliwie Turcya, więcey jeszcze Rossya,— flotami całemi mierzyły jego prace i zasługi. — Różni Monarchowie, nie szczędząc obietnic, wydatków, namawiali go opuścić Rossyą; ale niezwyczayne oddanie się, albo raczey, przywiązanie, miłość rodzonego syna Rossyi,— do wszystkich Ruskich Monarchów i do wszystkiego, co jest Ruskiém, i w szczęściu i w nieprzyjemnościach, od służby nieoddzielnych, równie stanowczo odrzucał wszystkie układy. — Na pamięć dla Rossyi, na wdzięczność za 28-mioletnią gościnność, zostawił dla niey cały Korpus okrętowych budowniczych, z których każdy,— jak zmarły lubił mawiać,— *może z honorem go zastąpić*. Szczegóły życia, prac, zasług i cierpień tego mądrego i wzorowey moralności Jenerała, będą opisane w osobney biografii.

— Rossyysko-Amerykańskiey Kompanii okręt *Helena*, Dowódzca Porucznik *Tebienkow*, wyjechał dnia 5 Sierpnia z Kronsztadtu do osad Amerykańskich.

— W Teheranie, podług ostatnich wiadomości, okazała się zaraźliwa choroba, mająca charaktery cholery. Zabrała już niespodzianie jednego z pierwszych Dygnitarzy Perskich — *Mohamed-Hussein-Chana*, który kierował sprawami państwa po Kaymakanie. Ten ostatni także umarł z teyże podobno choroby. Podług wiadomości z tego kraju otrzymanych, Szach ma zamiar rozdzielić władze, zostające dotąd w ręku Kaymakana i wszystkie części zarządów, podług ich rodzaju, na kilka osób (*P. P.*)

Odessa, dnia 19 Lipca.

Z *Konstantynopola* donoszą pod 5 (17) Lipca: Sułtan, w dzień narodzenia Proroka, rozkazał woyskom przywdziać giwery.

— Mówią, że tu otrzymana wiadomość, iż jakoby Basza Skodryyski i niektórzy inni urzędnicy są pozabijani przez pospólstwo w *Skodrze* (w Albanii.)

— Wczora wyszła ztąd przeznaczona do Albanii eskadra z siedmiu woyennych okrętów. W tymże czasie urzędowie uwiadomiono poselstwa cudzoziemskie o blokadzie brzegów tey prowincyi; rząd otrzymał nieprzyjemne wiadomości z tego nowego teatru zamieszek, i dnia 20-go naznaczono wielkie zebranie Dywanu. Przygotowania w arsenale trwają ciągle z wielką czynnością, i wszystkie okręty, pozostałe tu po wyprawach do Trypolu i Albanii, rychło wyydą do Besiktaszskiego portu.

— Za trzy dni Sułtan wyjedzie w niewielką podróż, o którey było już doniesiono. Mówią, że się uda do Kartalemi, lub nawet może do Mugalicy, dla obeyrzenia nowey drogi do Ismidu.

— Pełnomocnik Północno-Amerykański, Kommodor *Porter*, ma zamiar wyjechać do Tunetu, dla poprawy zdrowia, wymagającego odmiany powietrza.

— *Jussuf-Basza*, który był w niewoli wojenney w Odessie, a któremu niedawno przywrócone zostały jego

именованъ, третьяго дня, Пашею Бѣлградскимъ; Пашалыкъ этотъ значительно увеличенъ. *Юссуфъ-Паша* отправится скоро къ мѣсту своего назначенія, и вчера принималъ поздравленія отъ всѣхъ чиновниковъ.

— Дарданельскій Паша, допустившій оплошностію своею сильное распространеніе чумы, отрѣшенъ отъ должности. (*Од. В.*)

Варшава, 21-го Августа.

Вчера въ Варшавѣ получено изъ Калиша отъ 7-го (19) Августа извѣстіе. Его Императорское Величество въ 2 часа по полудни изволилъ вступить въ границы Рос. Имперіи. По дорогѣ до Калиша на почтовыхъ станціяхъ, по распоряженію Его Свѣтлости Князя Варшавскаго, Намѣстника Царства Польскаго, поставленъ былъ конвой для сопровожденія Его Величества, но Государь Императоръ отмѣнилъ сіе распоряженіе и слѣдовалъ въ Калишъ безъ всякаго сопровожденія. Въ городѣ Слупцахъ Калишскаго Воеводства, изволилъ осматривать отрядъ Гвардіи, идущій для маневровъ въ Калишъ. Командующій симъ отрядомъ Генералъ-Адъютантъ *Исленьевъ*, имѣлъ честь представляться Его Императорскому Величеству. Сегодня въ 6 ть часовъ утра Государь изволилъ прибыть въ Калишъ съ Намѣстникомъ Царства Польскаго, Его Свѣтлостію Фельдмаршаломъ, Главнокомандующимъ Дѣйствующею Арміею, который для встрѣчи Государя Императора, пріѣхалъ къ первой почтовой станціи въ деревни Хоча. Всѣ Генералы командующіе войсками, собранными при Калишѣ, а также и Генералы прибывшіе для маневровъ, собравшись въ квартирѣ Его Императорскаго Величества, ожидали прибытія Августѣйшаго Государя и имѣли честь Его встрѣтить. Послѣ сего были они приглашены къ Императору на обѣдъ, а въ 5-ть часовъ по полудни Его Императорское Величество, изволилъ отправиться въ лагерь для осмотра войскъ.

22-го Августа.

Вчера нѣкоторыя здѣшнія газеты увѣдомили о счастливомъ прибытіи Августѣйшаго Императора и Короля въ предѣлы Царства и въ Калишъ. Едва о семъ распространилось извѣстіе, какъ вдругъ жители Варшавы обрадованные онымъ, не находя въ столь краткое время средства изъявить свои чувства Великому Государю, по собственному внушенію, поспѣшили иллюминовать домы всей столицы. Прекраснѣйшій вечеръ благопріятствовалъ сему неожиданному но отъ сердца происходящему торжеству. (*G. C.*)

dobra, mianowany zawczora Baszą *Belgradu*; Paszalik ten znacznie powiększony. *Jussuf-Basza* rychło wyjedzie do mieysca swojego przeznaczenia, i wczora przyymował powinszowania wszystkich urzędników.

— Pasza Dardanellów, który przez swą nieczynność, dopuścił mocno rozszerzyć się morowemu powietrzu, usunięty został z urzędu. (*G. O.*)

Warszawa, 21 Sierpnia.

Odebrano wczora w Warszawie wiadomość z Kalisza dnia 7 (19) Sierpnia. Dnia wczorayszego o godzinie 1szey po południu, Nayjaśnieyszy Pan raczył wjechać w granice Imperyum. Po drodze do Kalisza na stacyach pocztowych, z rozporządzenia Jaśnie Oświeconego Xięcia Warszawskiego Namiestnika w Królestwie Polskiém, była rozstawiona eskorta dla towarzyszenia Nayjaśnieyszemu Panu, ale Jego Cesarska Mość raczył odmienić to rozporządzenie, i jechał do Kalisza bez żadney eskorty. W mieście Słupcach Kaliskiego Województwa, raczył oglądać oddział Gwardyi, udający się na manewra pod Kalisz. Dowodzący oddziałem tym Jenerał-Adjutant *Islenjew*, miał szczęście przedstawiać się Jego Cesarskiey Mości. Dziś o godzinie 6-tey zrana, Nayjaśnieyszy Cesarz Jegomość raczył przybyć do Kalisza z Namiestnikiem Królestwa Polskiego Jaśnie Oświeconym Feldmarszałkiem, Głównodowodzącym czynną Armią, który na spotkanie Monarchy wyjechał do pierwszey stacyi pocztowey do wsi Chocza. Wszyscy PP. Jenerałowie, Dowodzący woyskami zgromadzonemi pod Kaliszem i przybyli na manewra, zebrawszy się w kwaterze Jego Cesarskiey Mości, oczekiwali przybycia Nayjaśnieyszego Pana, i mieli szczęście Go powitać. Po czém zostali zaproszeni do Cesarskiego stołu na obiad, a o 5tey godzinie po południu, Nayjaśnieyszy Pan raczył udać się do obozu, dla obeyrzenia woyska.

Dnia 22.

Wczora doniosły niektóre gazety tuteysze, o szczęśliwém przybyciu Nayjaśnieyszego Cesarza i Króla w granice Królestwa i do Kalisza. Zaledwie rozeszła się o tém wiadomość, uradowani nią mieszkańcy Warszawy, nie mając w tak krótkiey chwili inney sposobności, aby wynurzyć uczucia swoje dla Wielkiego Władcy, pośpieszyli z własnego natchnienia z oświeceniem domów całey stolicy. Naypięknieyszy wieczór, uprzyjemniał ten niespodziany, ale z serca pochodzący obchód. (*G. C.*)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Пруссія.

Данцигъ, 10-го Августа.

Хотя Императорско-Россійскія сухопутныя войска въ прошлый четвертокъ отправились въ Калишъ; однако находится еще Россійскій флотъ состоящій изъ 20 кораблей, за милю отъ берега, который виденъ съ нашего порта, и какъ кажется пробудетъ тутъ до пріѣзда Его Императорскаго Величества, что послѣдуетъ на будущей недѣлѣ. Сей флотъ надлежащимъ образомъ вооруженъ, и содержитъ 8,000 солдатъ и матросовъ. Нѣсколько сотъ Русскихъ ежедневно проживаютъ въ городѣ, отъ чего много въ оборотѣ наличныхъ денегъ: поелику Офицеры, между которыми немало богатыхъ, много тратятъ для своего удовольствія. Въ середу (5-го Августа) городъ былъ чрезмѣрно многолюденъ. Надобно только представить себѣ толпы народа, прибывшаго какъ изъ любопытства видѣть Россіянъ, такъ и на ярмонку Св. Доминика, а сверхъ того около 3,000 Россіянъ, квартирующихъ въ городѣ и нѣсколько тысячъ матросовъ, а также военныхъ размѣщенныхъ по деревнямъ, которые, дабы находиться на Офицерскомъ балѣ, прибыли въ городъ, и сверхъ сего значительное число жителей, прохаживавшихся по улицамъ и базарамъ. Правду сказать, наши слишкомъ узкія улицы не въ состояніи вмѣщать столь многочисленнаго стеченія народа. 5-го числа въ 8-мъ часовъ вечера, когда безчисленное множество экипажей, а особливо ѣдущихъ на балъ и такое же число возвращающихся съ прогулки, ѣхало по городу, продираясь сквозь толпы. Равномѣрно большое было стеченіе, когда Россіяне били зорю. Вся Россійская музыка собиралась на Лангартенѣ, предъ домомъ принадлежащимъ Еврею купцу Манкевичу, въ которомъ командующій всею экспедиціею Генералъ *Исленьевъ* имѣлъ квартиру и по нѣсколько часовъ артели сей музыки, превосходно играли, по очереди. Россійскій Адмиралъ, находящійся въ свойствѣ по женѣ съ многими католическими фамиліями въ Данцигѣ, намѣренъ сегодня на самомъ большомъ 110-пушечномъ кораблѣ дать балъ, къ коему приглашено изъ города 300 дамъ и мущинъ. Сей балъ, предположенъ былъ вчерашняго чи-

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Prussy.

Gdańsk, 10 Sierpnia.

Chociaż Cesarsko-Rossyyskie lądowe woyska w przeszły czwartek wyruszyły do Kalisza, jednak znayduje się jeszcze Rossyyska flotta z 20 blizko okrętów złożona o milę od lądu, widzialna z naszego portu, która, jak się zdaje, bawić tu będzie aż do przybycia Jego Cesarskiey Mości, co w ciągu przyszłego tygodnia ma nastąpić. Flotta ta jest należycie uekwipowana, może przeto 8,000 żołnierzy i maytków na pokładzie liczyć, z których codziennie kilkaset przebywa w mieście, przez co wiele gotowych pieniędzy zostaje w obiegu, gdyż Oficerowie, między którymi wielu ma się znaydować bogatych, wiele dla swey przyjemności wydają. Szczególniey napełnione było miasto we środę (5 Sierpnia). Wyobraźmy sobie tłumy przychodniów, którzy dla widzenia Rossyan, lub na jarmark S. Dominika przybyli, do tego około 3,000 Rossyan kwaterą w mieście stojących i kilka tysięcy z marynarki, oraz żołnierzy po wsiach rozkwaterowanych, którzy dla znaydowania się na balu oficerskim do miasta przybyli, a daley znaczną ilość mieszkańców, którzy z ciekawości po ulicach i między bazarami przesuwali się. W istocie nasze tak wązkie ulice nie są stosowne do objęcia takiego natłoku ludu. Nawidoczniey okazało się to dnia 5 około godziny 8mey wieczorem, kiedy niezliczone mnóztwo powozów osób jadących na bal, i podobnaż liczba wracających ze spaceru, wewnątrz miasta jechały i przeciskały się przez tłumy. Podobnie nadzwyczayny był natłok w czasie capstryku Rossyan. Cała Rossyyska muzyka wystąpiła na Langgarten przed domem należącym do Starozakonnego kupca Mankiewicza, w którym Dowodzący całą wyprawą Jenerał *Islenjew* stanął kwaterą, i przez kilka godzin oddziały tey muzyki z kolei wybornie grały. Rossyyski Admirał, spokrewniony przez swoją małżonkę ze znakomitszemi Katolickiemi rodzinami w Gdańsku, chce dać dzisia na naywiększym 110-działowym okręcie bal, na który 300 dam i mężczyzn z miasta zaproszonych zostało. Bal ten miał wczora nastąpić, lecz z powodu niepogody, odłożony został; ale i dzisia deszcz czasami pada, dla tego znowu może wspomniony bal nie przyydzie do skutku. (*G. C.*)

сла, но по поводу дурной погоды отмѣненъ; однакожъ дождь не перестаетъ, а потому и сегодня можетъ быть сей балъ не будетъ. (*G. C.*)

Франція.

Парижъ, 6-го Августа.

Послѣ вчерашняго погребенія, Король дѣлалъ смотръ Національной Гвардіи и войскамъ на площади Вобана, но маневровъ не было. Сегодня Король находился въ церкви Пресвятыя Богородицы (*Notre-Dame*), во время благодарственнаго молебствія за спасеніе жизни Его и Принцевъ, совершеннаго Парижскимъ Архіепископомъ. Король былъ въ мундирѣ Національной Гвардіи.

— Въ Перонѣ будтобы задержанъ какой-то путешественникъ, раненый въ голову; онъ поспѣшалъ въ Бельгію. Темница Св. Пелагіи и арестантская такъ наполнены народомъ, что устроена новая тюрьма при улицѣ *Рокетъ*.

— Судъ Перовъ приговорилъ къ смертной казни замѣшаннаго въ Ліонскія смятенія *Лагранжа*. Помянутый Судъ ежедневно рѣшаетъ по одному приговору, кои по окончаніи дѣла всѣ разомъ будутъ объявлены. 24-го ч. здѣсь арестованъ Г. *Оффроа*, принадлежавшій къ Ліонскимъ возмущеніямъ.

— Когда Полиція третьяго дня хотѣла арестовать дочь Г-жи *Петитъ*, по имени Нину, которую вмѣстѣ съ матерью ея подозрѣваютъ, что она участвовала въ злодѣяніи *Фіески*, она намѣрена была уйти и лишить себя жизни, какъ о томъ узнали изъ найденнаго при ней письма. (*G. C.*)

7-го Августа.

Вчера въ полдень Король со всею Фамиліею отправился въ экипажѣ въ Митрополитскую церковь Пресвятыя Богородицы, дабы присутствовать при молебствіи. Ихъ сопровождали Президентъ Совѣта, Министръ Внутреннихъ Дѣлъ и Военный, также Маршалъ *Монсей*. Въ нѣсколькихъ другихъ экипажахъ были Генералы и Королевскіе Адъютанты. Впереди ѣхали эскадронъ кирассировъ, эскадронъ конной Національной Гвардіи; а два эскадрона того же войска слѣдовали за двумя первыми экипажами, въ которыхъ находилась Королевская Фамилія. При церкви стоялъ 9-й легіонъ Національной Гвардіи. Парижскій Архіепископъ встрѣтилъ Ихъ Величествъ при входѣ въ церковь и произнесъ приличное сему случаю слово; послѣ сего ввелъ Ихъ въ церковь, внутри великолѣпно убранную. Когда Король сѣлъ на свое мѣсто, началось молебствіе. Во время пѣнія: *Боже спаси Царя!* Архіепископъ далъ благословеніе, и съ Духовенствомъ провелъ Ихъ Величествъ къ самымъ церковнымъ вратамъ. Ихъ Величества возвратились въ Тюльери въ 4-мъ часу.

— Маршалъ *Лобо*, издалъ вчера краткую прокламацію къ Національной Гвардіи Сенскаго Департамента, объявляя, что никогда она не обнаружила большей приверженности къ Королю, какъ во время совершенія погребенія жертвъ злодѣйства, учиненнаго 28-го ч. Іюля.

— Ужасное послѣднее происшествіе такое произвело дѣйствіе, что теперь соединяются самыя противныя партіи; такъ между первыми которые поспѣшили поздравить Короля *Людвига Филиппа* съ избѣжаніемъ опасности, явился Г. *Лаффитъ*, нѣсколько уже лѣтъ ни разу не бывшій въ Тюльери, и молодой Князь *Муши*, Начальникъ фамиліи *Ноаль*, извѣстной по своимъ строгимъ легимистическимъ правиламъ. (*D. P.*)

8-го Августа.

Принцъ *Жоанвилль*, Королевскій сынъ, вчера предъ полуднемъ выѣхалъ съ своимъ наставникомъ въ замокъ Эу въ Нормандіи. Оба младшіе его братья тамъ уже находятся.

— Нынѣ говорятъ, что къ непосредственному исполненію злоумышленія 28-го ч. Іюля, принадлежали три лица. *Баратонъ* держалъ занавѣсъ у окна, *Боаро* наводилъ въ цѣль, а *Фіески* зажигалъ. Домъ, изъ котораго сдѣлано сіе злодѣйство, будетъ купленъ на щетъ городскихъ суммъ и разрушенъ.

— Путешественники, прибывающіе изъ Пампелоны, разнесли слухъ, требующій подтвержденія, будто бы Намѣстникъ и Губернаторъ сего города, арестованы, по поводу сношеній ихъ съ Карлистами.

— У человѣка, схваченнаго въ ночи съ 30-го на 31-е ч. на заставѣ города Перонне, повреждены руки, изъ чего и можно было заключать, что сіе произошло отъ того что онъ спускался по канату; на груди у него были свѣжія раны отъ выстрѣла. У него же нашли свидѣтельство Королевскаго Прокурора, но безъ казенной печати.

— Въ день погребенія, т. е. 5-го ч. с. м. всѣ Парижскіе театры были заперты.

— Когда сильно раненый 28-го Іюля Генералъ

Francya.

Paryż, dnia 6 Sierpnia.

Po skończonym pogrzebie na dniu wczorayszym, Król odbył przegląd Gwardyi Narodowey i woysk na placu Vaubana, ale defilady nie było. Dziś był Król na nabożeństwie dziękczynném, za ocalenie dni jego i Królewiców, odprawioném w kościele Nayświętszey Panny (*Notre-Dame*); celebrował Arcybiskup Paryzki. Monarcha był ubrany w mundur Gwardyi Narodowey.

— W Peronie, miano przyaresztować jakiegoś podróżnego, który jest w głowę raniony; zmierzał on do Belgii. Więzienia St. Pelagie i Conciergerie, są już tak dalece przepełnione, że przygotowano nowe więzienie przy ulicy Roquette.

— Sąd Parów wydał wyrok śmierci na wplątanego do zaburzeń Lyońskich niejakiego *Lagrange*. Wspomniony sąd wydaje codziennie jeden wyrok, a wszystkie po ukończeniu sprawy będą razem ogłoszone. Dnia 24 aresztowano tu Pana *Auffroy*, który należał do zaburzeń w Lyonie.

— Gdy policya miała aresztować dnia onegdayszego córkę Pani *Petit*, imieniem Ninę, która, podobnie jak jey matka, jest podeyrzana o uczęstnictwo w zbrodni *Fieschiego*, zamyślała ona uciec i życie sobie odebrać, jak o tém z znalezionego przy niey listu przekonano się. (*G. C.*)

Dnia 7.

Wczora w południe udał się Król z całą rodziną swoją w pojeździe do Kościoła Metropolitalnego Panny Maryi, w celu znaydowania się na *Te Deum*. Towarzyszyli Królestwu Ichmość: Prezes Rady, Ministrowie spraw wewnętrznych i woyny, oraz Marszałek *Moncey*. W kilku innych powozach byli Jenerałowie i Adjutanci Królewscy. Szwadron kiryssyerów i szwadron Gwardyi Narodowey konney, poprzedzały pojazdy; a dwa szwadrony teyże broni następowały za dwóma pierwszemi pojazdami, w których się rodzina Królewska znaydowała. Przy kościele stał 9ty legion Gwardyi Narodowey. U drzwi kościoła, Arcy-Biskup Paryzki przyjął Królestwo Ichmość, i miał przemowę stosowną do okoliczności. Wprowadził ich potém do kościoła, który wewnątrz był wspaniale przyozdobiony. Gdy Monarcha zajął swoje mieysce, zaczęło się *Te Deum*. Po zaśpiewaniu *Panie zbaw Króla!* dał Arcy-Biskup błogosławieństwo, i w towarzystwie duchowieństwa odprowadził Królestwo Ichmość napowrót aż do drzwi kościoła. Królestwo Ichmość wrócili o kwadransie na 4tą do Tuilleriow.

— Marszałek *Lobau* wydał wczora krótką odezwę do Gwardyi Narodowey departamentu Sekwany, z oświadczeniem, iż nigdy nie okazała ona większego przywiązania do Króla, jak podczas żałobnego nabożeństwa za poległe ofiary zbrodni, popełnioney dnia 28 Lipca.

— Ostatni wypadek okropny, ten główny miał skutek, iż dziś widzimy połączające się naysprzecznieysze stronnictwa. Tak między pierwszymi, którzy Królowi *Ludwikowi Filipowi* przybyli winszować, z powodu ocalenia, uważano Pana *Lafitte*, który od kilku lat nie był w pałacu Tuilleries i młodego Xięcia *Mouchy*, Naczelnika rodziny *Noailles*, znaney z zasad ściśley legitymistyczności. (*D. P.*)

Dnia 8.

Xiąże *Joinville*, syn Królewski, wyjechał z nauczycielem swoim wczora przed południem do zamku Eu, w Normandyi. Obadwa młodsi bracia jego, już się tam znaydują.

— Mówią teraz, że do bezpośredniego zamachu w dniu 28 Lipca, trzy osoby czynnie należały. *Baraton* trzymał żaluzye w oknie, *Boireau* celował, a *Fieschi* zapalał. Dom, z którego tę zbrodnię spełniono, ma bydź na własność miasta kupiony i rozrzucony.

— Podróżni, przybywający z Pampelony, roznieśli wieść, potwierdzenia potrzebującą, że Wielkorządzca i Gubernator tego miasta są aresztowani, z powodu znoszenia się ich z Karolistami.

— Człowiek, którego ujęto w nocy z 30 na 31 przy rogatce miasta Peronne, ma pokaleczone ręce, jak wnosić można, przez obdarcie przy spuszczaniu się po linie; na piersiach były świeże rany od postrzału. Miał on świadectwo Królewskiego Prokuratora, ale bez urzędowey pieczęci.

— W dzień obchodu pogrzebowego, to jest dnia 5go b. m., wszystkie teatra paryzkie były zamknięte.

— Kiedy mocno raniony na dniu 28 Lipca Jenerał

Лашассъ-де-Вериньи, еще былъ живъ: то одинъ Генералъ просилъ уже о доставленіи ему сего мѣста. „Ваше прошеніе, отвѣчалъ Министръ, есть безчестіемъ для всего войска; будьте довольны, что утаю ваше имя.

— Здѣсь получено увѣдомленіе изъ Орана отъ 22-го Іюля. Непріятельскія племена 26-го и 28-го Іюля столь сильное претерпѣли пораженіе, что едвали онѣ въ другой разъ, отважатся собраться въ лагерѣ *Эмира-Маскари*. Могущество *Абдель-Кадеры* весьма нынѣ уменьшилось, и оба воюющія племена начинаютъ благопріятствовать Французамъ; въ битвѣ 28-го ч. *Эмиръ* лишился самаго отборнаго своего войска. Отозваніе Генерала *Трецеля* (прибывшаго уже во Францію), произвело въ Оранѣ общую печаль. Собираема была подписка для поднесенія ему въ даръ почетной шпаги.

9-го Августа.

Утверждаютъ, что Король, не оставилъ намѣренія ѣхать въ Эу, куда вѣроятно отправится тотчасъ послѣ закрытія засѣданій Палатъ. Число адрессовъ, присланныхъ Королю по поводу покушенія на жизнь Его, превышаетъ уже 600.

— По письмамъ изъ Тулона, Правительство опасается кажется новыхъ предпріятій старшей Фамиліи Бурбоновъ. Начавъ отъ Тулона въ Сіоттатъ усилены стражи и учреждены чрезвычайныя средства осторожности. Даже въ Парижѣ, одинъ кофейный домъ въ Пале-Рояль, гдѣ Карлисты обыкновенно собираются, состоитъ подъ строгимъ наблюденіемъ. (*G. C.*)

— Третьяго дня Король давалъ въ 2 часа по полудни приватную аудіенцію Англійскому Посланнику, который вручилъ ему письмо своего Короля съ поздравленіемъ съ счастливымъ избѣжаніемъ опасности 28-го числа прошлаго м.. Лордъ *Гренвиль* въ сей аудіенціи былъ окруженъ всѣми лицами, принадлежащими къ Посольству. Король получилъ такое же письмо и отъ Швейцарскаго Правительства.

— Вчерашній *Journal de Paris* пишетъ: „Революціонные журналы повторяютъ ежедневно болѣе или менѣе ложныхъ, болѣе или менѣе оскорбительныхъ слуховъ, къ которымъ присовокупляютъ свои замѣчанія, дабы отвѣтственность за преступленіе *Фіески* сложить на Карлистскую, партію, а Республиканскую отъ оной освободить. То будтобы Беррійская Герцогиня показывалась въ Парижѣ, и что ее уже видали на Тампльскомъ булеварѣ; то говорятъ открылось, что *Фіески* былъ только Эмиссаромъ, прибывшимъ изъ Италіи для приведенія въ дѣйствіе своей адской машины. Журналы сіи присовокупляютъ, что наши увѣдомленія не были полны; что мы болѣе знали, нежели объявили, и когда два дня молчимъ, это единственно отъ убѣжденія, что Республиканская партія непричастна ни къ какой винѣ, падающей только на Карлистовъ. Мы уже разъ объявили, что въ семъ обстоятельствѣ мы слѣдуемъ одному только пути — пути истины. Сей предметъ и нынѣ велитъ намъ опять прекословить всѣмъ симъ выдумкамъ и увѣрить, что нѣтъ ни слова правды въ разглашеніяхъ помянутыхъ журналовъ, будтобы изъ слѣдствія оказываются поводы, служащіе къ оправданію Республиканской партіи. Недалеко уже кажется та минута, въ которую мы можемъ говорить яснѣе и тогда достаточно оцѣнятъ, нынѣшнее наше молчаніе, въ коемъ Рсепубликанскіе журналы насъ упрекаютъ.

— По поводу предъидущей статьи, *Messager* напечаталъ слѣдующее: „Сегодня говорятъ, что равнодушныя объявленія Журнала *de Paris* суть приготовленіемъ къ скорому извѣстію о учиненныхъ открытіяхъ; что заговоръ происходилъ отъ Бонапартистовъ. Мы не хотимъ ручаться за сей новый оборотъ дѣлъ, который легитимистскіе журналы весьма усердно принимаютъ.

— *Courrier Français* въ семъ отношеніи дѣлаетъ слѣдующія замѣчанія: „Все то, что *Messager* пишетъ, весьма остроумно. Министерство, которое въ свою очередь полагало, что всѣ завязки заговора происходили отъ Республиканской партіи, кажется того мнѣнія, что приверженцы Фамиліи Бонапарте, суть виновниками сего злодѣйскаго умысла.

— Мадритская газета содержитъ постановленіе о уничтоженіи монастырей въ Испаніи, въ коихъ менѣе 12 монаховъ. Таковыхъ монастырей щитаютъ одни 900, а другіе 908. Въ Мадритѣ царствуетъ тишина.

— Частное письмо изъ Байонны отъ 3-го ч. с. м. увѣдомляетъ: „Военныя дѣла нынѣ идутъ поспѣшно. Въ окрестности Пуэбла, въ провинціи Алава, въ 4-хъ миляхъ отъ Витторіи, Генералъ *Кордова* разбилъ Карлистовъ. *Донъ Карлосъ* собралъ туда почти все свое войско, дабы поддерживать движенія *Морены* въ Витторію: ибо сія экспедиція была для него весьма ва-

Lachasse de Verigny był jeszcze przy życiu, proszony już był Minister woyny przez pewnego Jenerała o jego mieysce. „Prośba WPana, odpowiedział Minister, jest hańbą dla całego woyska, bądź kontent, że nazwisko twoje zamilczę.”

— Odebrano tu doniesienia z Oranu, daty 22 Lipca. Nieprzyjacielskie pokolenia, poniosły w dniu 26 i 28 Lipca tak wielką klęskę, że boją się zgromadzić raz jeszcze w obozie *Emira-Maskary*. Znaczenie *Abdel-Kadera* bardzo się teraz zmnieyszyło, i obadwa pokolenia wojujące zaczynają bydź przychylnemi dla Francuzów; w bitwie dnia 28 utracił *Emir* sam wybór woyska swojego. Odwołanie Jenerała *Trezel* (który przybył już do Francyi), sprawiło w Oranie powszechny smutek. Zbierano podpisy do składki na sprawienie dla niego szpady honorowey.

Dnia 9.

Zapewniają, że Król nie zaniechał zamiaru pojechania do Eu, gdzie zapewne uda się zaraz po zamknięciu posiedzeń Izb. Liczba adressów, przesłanych Królowi z powodu ominionego zamachu, przechodzi już 600.

— Podług listów z Tulonu, Rząd zdaje się obawiać nowych przedsięwzięć starszey linii Burbonów. Począwszy od Tulonu aż do la Ciotat, posterunki wzmocnione i nadzwyczayne środki ostróżności rozporządzone zostały. W Paryżu nawet, kawiarnia jedna w Palais-Royal, gdzie Karolistowska młodzież zbierać się zwykła, nayściśley jest obserwowana. (*G. C.*)

— Król dał onegday o godzinie 2rey po południu prywatne posłuchanie Ambassadorowi Angielskiemu, który złożył pismo Monarchy swego z powinszowaniem szczęśliwie uniknionego niebezpieczeństwa w dniu 28 z. m. Lord *Granville* był na tém posłuchaniu otoczony wszystkiemi osobami, należącemi do Poselstwa. Król odebrał także podobne pismo od Rządu Szwaycarskiego.

— Wczorayszy *Journal de Paris* pisze: „Dzienniki rewolucyyne powtarzają codzień tysiąc, mniey więcey fałszywych, mniey więcey obmierzłych pogłosek, do których przydają uwagi swoje, aby odpowiedzialność za zbrodnią, popełnioną przez *Fieschiego* zwalić na stronnictwo Karolistowskie, a republikańskie od niey uwolnić. Już to Xiężna *Berry* miała się pokazać w Paryżu, a nawet miano ją widzieć na bulwarze du Temple; już też miało się okazać, iż *Fieschi* był tylko emissaryuszem, który przybył z Włoch dla użycia swojey machiny piekielney. Dzienniki te dodają, iż doniesienia nasze nie były zupełne, iż więcey wiedzieliśmy, niż chcieliśmy ogłosić, i że jeśli od dwóch dni milczemy, pochodzi to jedynie ztąd, iż byliśmy przekonani, że stronnictwo republikańskie jest wolne od wszelkiey winy, która spada tylko na Karolistów. Raz już oświadczyliśmy, iż w tey okoliczności powodujemy się jedynym interessem, interessem prawdy. Interes ten i dziś nam znowu każe nayuroczyściey zaprzeczyć wszelkim owym zmyślaniom, zapewniając, iż ani słowa nie ma prawdy w tém wszystkiém, co według twierdzenia wspomnionych dzienników miało się okazać z instrukcyi na uniewinnienie stronnictwa republikańskiego. Niedaleką już podobno jest chwila, w której będziemy mogli wyraźniey się oświadczyć, a wtedy będzie można przyzwoicie ocenić dotychczasowe nasze wstrzymywanie się, którego dzienniki republikańskie nie powinnyby nam wcale zarzucać.”

— Z powodu powyższego artykułu, *Messager* umieścił co następuje: „Mówią dziś, iż obojętne oświadczenia *Journal de Paris* są przysposobieniem do blizkiey wiadomości o uczynionych odkryciach, iż śpisek pochodził od Bonapartystów. Nie chcemy ręczyć za ten nowy obrót rzeczy, który dzienniki legitymistyczne bardzo gorliwie przyymują.

— *Courrier Français* w tey mierze czyni następujące uwagi: „To, co *Messager* wyraża, jest zupełnie trafném. Ministeryum, które koleyno mniemało, iż wszystkie zawiązki śpisku, pochodziły od stronnictwa republikańskiego, zdaje się dzisia bydź tego zdania, iż stronnicy rodziny Bonapartego są sprawcami tey szatańskiey zbrodni.

— Gazeta Madrycka obeymuje postanowienie, które kassuje klasztory w Hiszpanii, mające mniey, niż 12 zakonników. Takich klasztorów jedni liczą 900, drudzy 908. W Madrycie panuje spokoyność.

— List prywatny z Bayonny pod dniem 3 b. m. wyraża: „Wypadki wojenne idą teraz śpiesznie. W okolicy Puebla, w prowincyi Alava, o 4 mile od Vittorii, Jenerał *Cordova* poraził Karolistów. *Don Carlos* zgromadził tam całe prawie swoje woysko, dla wśpierania poruszeń *Morena* ku Vittorii, która to wyprawa była nader ważną dla niego. Zdobycie bowiem Vittorii, u-

жною; а взятіе Витторіи облегчило бы переходъ чрезъ рѣку Эбро. Генералъ *Кордова* оставилъ часть своего войска въ ущеліяхъ Мендигосвіи и Пуэнте, а самъ съ значительною силою двинулся къ Логроньи, минулъ Карлистскіе лагери и внезапно появился позади корпуса *Донъ Карлоса* и *Морены*. Оба войска храбро сражались и напослѣдокъ *Кордова* удержалъ мѣсто. Витторія освобождена отъ осады; Карлисты отступили въ горы; сношенія ихъ съ Эбро и особенными отрядами Гериласовъ прекращены. (*D. P.*)

— Проектъ закона, относящійся до книгопечатанія предложенный въ засѣданіи, бывшемъ 4-го Августа въ Палатѣ Депутатовъ, Хранителемъ Государственной Печати, раздѣляется на пять главъ и 21 параграфовъ. Въ 1-й главѣ говорится о преступленіяхъ вообще противъ права печатанія. Всякое оскорбленіе, нанесенное особѣ Короля, должно быть почитаемо покушеніемъ на безопасность государства; виновный имѣетъ быть подвергнутъ строгому наказанію и вносу денежной пени, отъ 10,000 до 50,000 франковъ. Кто въ печатныхъ статьяхъ вздумаетъ представлять особу Короля въ смѣшномъ видѣ, тотъ подвергается заключенію отъ шести мѣсяцевъ до пяти лѣтъ и денежной пенѣ отъ 500 до 10,000 франк. Кто, упоминая о дѣйствіяхъ Правительства, будетъ посредственно или непосредственно обвинять Короля, тотъ заключается на мѣсяцъ или на годъ, и платитъ отъ 500 до 5,000 фр. Всякія выходки противъ образа Правленія, установленнаго хартіею 1830 года, или всякое посредственное или непосредственное требованіе перемѣны сего Правленія, должны равнымъ образомъ быть почитаемы нарушеніемъ государственной безопасности; виновные подвергнутся исправительнымъ наказаніямъ и денежной пенѣ, отъ 10,000 до 50,000 франк. Кто изъявитъ желаніе или надежду уничтоженія установленнаго законами монархическаго порядка, тотъ подвергается заключенію отъ шести мѣсяцевъ до пяти лѣтъ и денежной пенѣ отъ 500 до 10,000 фр. Кто будетъ признавать, что не одинъ нынѣшній Король и его наслѣдники имѣютъ право на Французскій престолъ, но еще и другіе, или одинъ изъ членовъ изгнанной Королевской фамиліи; или кто изъявитъ желаніе или надежду возстановленія прежняго Правленія, тотъ подвергается заключенію отъ шести мѣсяцевъ до пяти лѣтъ и денежной пенѣ отъ 500 до 10,000 франк. Всѣ прочія узаконенія, относящіяся до права печатанія, должны оставаться и на будущее время въ своей силѣ. Если одно и то же лице, одна и та же газета будутъ, въ продолженіе года, приговорены два раза или болѣе, то при каждомъ новомъ приговорѣ наказаніе можетъ быть удвоено. Запрещено составлять въ пользу виновныхъ складчины и подписки, имющія цѣлью ослабить дѣйствіе и силу приговора. Кто нарушитъ сіе правило, тотъ подвергнется заключенію мѣсячному или годовому и денежной пенѣ отъ 500 до 5,000 франк. 2-я глава относится до издателей газетъ и періодическихъ сочиненій. Издатели должны подписывать свое имя на рукописи каждаго отдѣльнаго нумера издаваемой газеты: въ противномъ случаѣ, подвергаются заключенію на одинъ мѣсяцъ или на одинъ годъ и денежной пенѣ отъ 500 до 3,000 фр. Издатели обязаны помѣщать, за извѣстную плату, всѣ сообщаемыя имъ отъ Правительства статьи, имѣющія цѣлію исправить или дополнить свѣдѣніе, или показаніе, помѣщенное въ ихъ газетѣ; въ противномъ случаѣ, они подвергаются наказанію, передъ симъ упомянутому. Въ случаѣ преданія журналиста суду, онъ долженъ объявить имя сочинителя статьи; въ противномъ случаѣ подвергается мѣсячному или годичному заключенію и денежной пенѣ отъ 1,000 до 5,000 франк. Если издатель приговоренъ къ заключенію, то газета его, во все время его ареста, не иначе можетъ быть издаваема, какъ по назначеніи другаго издателя, на законномъ основаніи. Въ 3-й главѣ заключаются правила о картинахъ, литографіяхъ и пр., которыя, въ силу сихъ правилъ, не иначе могутъ быть изготовляемы и продаваемы въ Парижѣ, какъ по полученіи на то позволенія Министра Внутреннихъ Дѣлъ, а въ Департаментахъ, съ позволенія Префектовъ. Неисполненіе сего постановленія влечетъ за собою конфискацію выставленныхъ изображеній, и наказаніе продавца мѣсячнымъ или годичнымъ заключеніемъ и денежною пеною отъ 100 до 1,000 фр. 4-я глава относится до театровъ и представляемыхъ на нихъ пьесъ. Ни въ Парижѣ, ни въ Департаментахъ, безъ позволенія Министра Внутреннихъ Дѣлъ въ первомъ, а Префектовъ въ послѣднихъ, не позволяется учреждать театровъ. Нарушители сего правила будутъ подвергнуты мѣсячному или годичному заключенію и денежной пенѣ отъ 1,000 до 5,000 фр. Въ 5-й и послѣдней главѣ заключаются распоряженія о преданіи виновныхъ Суду и наказанію. (*С. Пч.*)

łatwiłoby przeprawę przez rzekę Ebro. Jenerał *Cordova* zostawił część woyska swego w wąwozach Mendigosvia i Puente, a sam z znaczną siłą posunął się do Logrono, ominął stanowiska Karolistów i raptem pokazał się w tyle korpusu *Don Carlosa* i *Moreno*. Obadwa woyska mężnie walczyły. Lecz nareszcie *Cordova* utrzymał się na bojowisku. Vittoria jest uwolnioną od oblężenia, Karoliści cofnęli się w góry; związek ich z Ebro i pojedyńczemi oddziałami Gerylasów przerwany." (*D. P.*)

— Projekt do prawa o druku, wniesiony dnia 4go Sierpnia do Izby Parów przez Strażnika Pieczęci składa się z pięciu tytułów, a 21 paragrafów. 1szy Tytuł tyczący się zbrodni, występków i przewinień przez druk popełnionych. Każda obraza osoby Królewskiey ma bydź uważana jako zamach na bezpieczeństwo Państwa, i karana surowie, oraz peną pieniężną od 10,000 do 50,000 franków. Ktoby za pomocą druku starał się wystawić na śmiech osobę Króla, ten uledz ma karze aresztu od 6ciu miesięcy do 5ciu lat, i pieniężney od 500 do 10,000 franków. Kto przy roztrząsaniu działań Rządu obwiniać będzie wprost lub ubocznie Króla, ulega karze więzienia od miesiąca do roku i pieniężney od 500 do 5,000 franków. Każde targnienie się na zasadę lub formę Rządu, ustanowionego przez Kartę z roku 1830, równie jak każde bezpośrzednie i pośrzednie wezwanie do zmiany oneyże, ma równie bydź uważane za zamach przeciw bezpieczeństwu Państwa, i karane aresztem w domu poprawy, oraz karą pieniężną od 10,000 do 50,000 franków. Kto oświadczy życzenie lub nadzieję zniesienia ustanowioney formy Monarchicznego Rządu, ulegnie aresztowi od 6 miesięcy do 5 lat i karze pieniężney od 500 do 10,000 franków. Kto publicznie przyznawać będzie prawo do Tronu francuzkiego komu innemu, jak teraźnieyszemu Królowi i jego następcom, niemniey też innym lub jednemu z Członków wygnaney Królewskiey Familii, lub kto objawi życzenie, lub nadzieję przywrócenia byłego Rządu, karany będzie aresztem od 6 miesięcy do lat 5 i skazany na zapłacenie od 500 do 10.000 franków. — Reszta istniejących dotąd przepisów względem druku, pozostaje w swojey mocy. Jeśli wszelako jednaż osoba lub pismo staną się winnemi przestępstwa dwa lub więcey razy w ciągu roku, natenczas, za każdém dalszém przekroczeniem kara może bydź podwojoną. Zakazuje się zbierać podpisów dla zapłacenia kary pieniężney, na którą kto został skazany; ktoby tym sposobem chciał wyrok karny uczynić bezskutecznym, ulegnie karze aresztu od miesiąca do roku, i pieniężney od 500 do 5,000 franków. IIgi Tytuł prawa tego tycze się wydawców gazet i pism peryodycznych. Wydawcy mają odtąd rękopism każdego numeru swego pisma podpisywać. Ktoby podpisał na blankiecie podpadnie karze jednomiesięcznego, aż do jednorocznego aresztu i karze pieniężney od 500 do 3,000 franków. Wydawcy są obowiązani, za zwyczayną opłatą umieszczać w piśmie swojém wszelkie sprostowanie, jakie im Rząd przeszle względem tego, o czém donieśli. Ktoby się wzbraniał tego uczynić, ściągnie na siebie powyższą karę. W sprawach przed sądem wydawca jest obowiązany wymienić autora zaskarżonego artykułu. Jeśliby tego wzbraniał się uczynić, lub jeśliby podał fałszywie, podpadnie karze jednomiesięcznego do jednorocznego aresztu i karze pieniężney od 1,000 do 5,000 franków. W razie skazania wydawcę na karę więzienia, pismo jego natenczas tylko może wychodzić, gdy przez ciąg kary inny wydawca podeymie się tego pod prawnemi warunkami. IIIci Tytuł ściąga się do rysunków rycin, litografii i wszelkich wizerunków, które odtąd wtenczas tylko mogą bydź robione i na przedaż wystawiane, gdy w Paryżu dane będzie pozwolenie od Ministra Spraw Wewnętrznych, a w departamentach od właściwego Prefekta. W razie wykroczenia, nastąpi konfiskata wystawionych wizerunków, a robiący je lub przedający podpadnie karze jednomiesięcznego lub rocznego aresztu i karze pieniężney od 100 do 1000 franków. IVty Tytuł tyczący się teatrów i sztuk teatralnych. Odtąd ani w Paryżu, ani w Departamentach nie może bydź zakładany teatr, bez pozwolenia Ministra w Paryżu, a Prefekta w Departamentach. Wykroczenia karane będą aresztem od jednego miesiąca, aż do roku i karą pieniężną od 1,000 do 5,000 franków. Vty i ostatni tytuł tyczy się pociągania do sądu i wyroku. (*P. P.*)

Турція.

Константинополь, 15-го Іюля.

Лордъ *Понсомби* 11-го ч. с. м. отправилъ въ Лондонъ депеши, которыя на Австрійской границѣ приметъ кабинетный курьеръ. 12-го ч. с. м. собрался Диванъ; разсуждали о состояніи Сиріи; о происшествіяхъ же въ Албаніи вовсе не упоминали. Недавно 12 транспортныхъ судовъ отплыло съ войскомъ въ Салонику. Сіе войско вмѣстѣ съ вышедшими изъ прочихъ мѣстъ, и тѣмъ, которое уже собралось подъ командою *Румели-Валеси*, будетъ составлять армію, которой необученные Албанцы хотя и мужественные воины не въ состояніи будутъ противиться. *Ахмедъ-Паша* и *Мустафа-Паша*, которымъ поручено управлять дѣлами въ Албаніи, отказались отъ принятія сего званія.

— Слышно, что *Намикъ-Паша*, вскорѣ отправится въ Лондонъ; ибо Султанъ, получивъ отъ него личныя объясненія, совершенно доволенъ тамошними его поступками. Между тѣмъ онъ занимается своею бригадою Султанской гвардіи.

— Здѣсь почти ничего не слышно о моровой язвѣ, которая и въ Смирнѣ уже не дѣйствуетъ. (*D. P.*)

Съ Сербскихъ границъ, 30-го Іюля.

По извѣстіямъ изъ Сересъ, тамъ обнародовано Султанское распоряженіе, по силѣ коего подданные Европейскихъ Державъ, владѣющіе въ Турціи недвижимыми имѣніями, будутъ почитаемы Раясами и должны такъ, какъ и они, вносить подати и дань. Признано даже, чтобъ и находящіеся тамъ вольные Эллины, платили дань. Подданые Россіи, Австріи, Англіи и проч. временно отъ сего освобождены, поелику еще ожидаютъ особенныхъ распоряженій изъ Салоники.

— До вчерашняго числа Князь не отправлялся еще въ путь; однакожъ несомнительно, что онъ сіе исполнитъ. Съ 17-го ч. с. м. находится въ Пошаревацѣ Россійскій Генералъ, который будетъ сопровождать его до Стамбула и обратно. За недѣлю предъ симъ поѣхала въ Пошаревацъ дочь Князя *Милоша*, *Петринца*, жена *Паика*, которая недавно въ присутствіи начальниковъ карантина имѣла съ своимъ отцемъ семейственные разговоры, а во время его отсутствія будетъ находиться при матери. Никто еще достовѣрно не знаетъ, поѣдетъ ли Князь сухимъ путемъ или водою. Большая часть его вещей отправлена сухопутно. Султанъ издалъ повелѣніе, дабы Князя, во время его путешествія, принимали со всѣми должными ему почестями.

— Весьма сожалѣютъ, что переведенъ Паша изъ Бѣлграда въ Боснію; онъ былъ любимымъ Начальникомъ. Говорятъ, что Князь *Милошъ* не въ хорошихъ съ нимъ былъ сношеніяхъ, и не сопротивлялся смѣнѣ онаго.

— На границѣ Босніи, въ половинѣ Іюля, Боснійцы опять дѣлали вылазку въ Австрійскія владѣнія; но Австрійскія пограничные солдаты тотчасъ ихъ отогнали. (*G. C.*)

Великобританія и Ирландія.

Лондонъ, 7-го Августа.

Письма изъ Барцеллоны отъ 26-го ч. прош. м. подтверждаютъ извѣстія Французскихъ журналовъ, что 25-го и 26-го числъ прош. м. причинены тамъ большія насилія противу монастырей и монаховъ. *Courrier* о семъ пишетъ: „Бѣдственныя происшествія Сарагосы возобновились въ Каталоніи. Два монастыря въ многолюдномъ городѣ Реусѣ совершенно разрушены. Подъ щебенемъ найдены трупы 40 монаховъ. Во время сихъ злодѣйствъ, Генералъ *Лаудеръ* пользовался водами въ окрестности; онъ поспѣшилъ въ Реусъ, но едва онъ туда прибылъ, тотъ часъ узналъ, что таковыя же бѣдствія произошли въ Барцелонѣ. Когда онъ пріѣхалъ въ Барцелону, горѣло 3 монастыря.

— *Court-Journal* изъ Голландіи увѣдомляетъ, что Поручикъ *Клеоффъ*, который недавно покушался на жизнь Герцога *Саксенъ-Веймарскаго*, будетъ отосланъ въ домъ сумасшедшихъ: поелику врачи единогласно признали его умалишеннымъ.

— Слышно, что Ихъ Величества въ концѣ сего мѣсяца на 10 или 12 дней отправятся въ Брейтонъ.

— Въ публичномъ собраніи въ Іоркѣ, недавно знатнѣйшіе тамошніе жители опредѣлили поднести адрессъ съ прошеніемъ, дабы Ихъ Величества изволили удостоить своимъ присутствіемъ большое музыкальное празднество въ Іоркширѣ.

— Французскій Посланникъ, а такъ же Посланники Прусскій и Португальскій и Повѣренный въ дѣлахъ Соединенныхъ Сѣверо-Американскихъ Штатовъ, имѣли вчера совѣщаніе съ Лордомъ *Пальмерстономъ*.

— За нѣсколько предъ симъ времени Англійскій

Turcya.

Konstantynopol, dnia 15 Lipca.

Lord *Ponsonby* wysłał dnia 11 b. m. do Londynu depesze, które na granicy Austryackiey przyymie goniec Gabinetowy. Dnia 12 b. m. zgromadził się Dywan; była mowa o stanie Syryi; wcale zaś nie wzmiankowano o wypadkach w Albanii. Niedawno 12 statków przewozowych popłynęło z woyskiem do Saloniki. Woysko to wraz z wysłanem z innych mieysc i tém, które się już zebrało pod dowództwem *Rumeli Walesi*, tworzyć będzie armią, któréy niewyćwiczeni Albańczykowie, chociaż są dobremi wojownikami, oprzeć się nie zdołają. *Achmed* Basza i *Mustafa* Basza, którym poruczono kierunek interessów w Albanii, wymówili się od przyjęcia tego zaszczytu.

— Słychać, iż *Namik* Basza uda się wkrótce napowrót do Londynu: bo Sułtan, otrzymawszy od niego ustne objaśnienia, jest zupełnie zadowolony z tameczne-go jego postępowania. Tym czasem zatrudnia się brygadą swoją gwardyi Sułtańskiey.

— Nic tu prawie nie słychać o morowém powietrzu, które w Smyrnie nie czyni także postępow. (*D. P.*)

Od granic Serbskich, 30 Lipca.

Podług doniesień z Seres, ogłoszono tam rozporządzenie Sułtana, mocą którego poddani Mocarstw Europeyskich, posiadający w Turcyi własności ziemskie, będą uważani za Rajasów i płacić muszą, tak jak i oni, podatki i haracz. Wezwano już nawet znaydujących się tam wolnych Helenów do uiszczenia się z haraczu. Poddani Rossyi, Austryi, Anglii i t. p., tymczasowo zostali uwolnieni, ponieważ jeszcze szczegółowych rozporządzeń oczekują z Saloniki.

— Do dnia wczorayszego Xiąże nie wybrał się jeszcze w podróż, jednak nie podpada żadney wątpliwości, że ją rozpocznie. Od dnia 17 b. m. znayduje się w Poszarewac, Rossyyski Jenerał, który mu będzie towarzyszył do Stambułu i napowrót. Przed ośmią dniami udała się do Poszarewac córka Xięcia *Miłosza*, Petrynca, żona *Paika*, która niedawno w obecności urzędnika kwarantanny, miała ze swoim oycem familiyną naradę, i podczas jego nieobecności, przy matce zostawać będzie. Nikt nie wié jeszcze z pewnością, czy Xiąże podróż lądem, czy wodą odbędzie. Większa część jego sprzętów została lądem wysłana; a Sułtan wydał rozkaz, aby Xięcia w czasie jego podróży, ze wszystkiemi jego godności należnemi honorami, przyymowano.

— Bardzo żałują, że przeniesiono Baszę z Belgradu do Bośnii, bo ukochanym był Rządcą. Mówią, że Xiąże *Miłosz* nie w naylepszych był z nim stosunkach, i nie sprzeciwiał się jego przeniesieniu.

— Na granicach Bośnii znowu w połowie Lipca Bośniacy robili wycieczki do powiatów Austryackich; ale ich Austryaccy nadgraniczni żołnierze natychmiast odpędzili. (*G. C.*)

Wielka Brytania i Irlandya.

Londyn, dnia 7 Sierpnia.

Listy z Barcellony pod dniem 26 z. m. potwierdzają doniesienia dzienników francuzkich, iż w dniach 25 i 26 z. m. popełniono tam wielkie zdrożności przeciw klasztorom i zakonnikóm. *Courrier* pisze w tey mierze: „Smutne wypadki Saragossy ponowiły się w Katalonii. Dwa klasztory w ludném mieście Reus zupełnie spustoszono. Pod gruzami znaleziono ciała 40 zakonników. W czasie tych bezprawiów, Jenerał *Llauder* używał wód w okolicy; pośpieszył do Reus, a ledwo tam przybył, zaraz dowiedział się, iż podobne zdrożności zaszły w Barcellonie. Za przybyciem jego do Barcellony, paliły się 3 klasztory.“

— *Court-Journal* donosi z Hollandyi, że Porucznik *Kleoff*, który nie dawno dopuścił się zamachu na życie Xięcia *Sachsen Weimar*, odesłany będzie do domu waryatów, ponieważ lekarze uznali go jednomyślnie za mającego pomieszane zmysły.

— Słychać, iż Królestwo Ichmość udadzą się w końcu tego miesiąca na 10 lub 12 dni do Brighton.

— Na publiczném zgromadzeniu w York, które nayznakomitsi mieszkańcy tameczni niedawno odprawili, postanowiono podadź adres z prośbą, aby Królewstwo Ichmość raczyli zaszczycić obecnością swoją uroczystość muzyczną w Yorkshire.

— Ambassador Francuzki, oraz Posłowie Pruski i Portugalski, jakoteż sprawujący interessa Zjednoczonych Stanów Północney Ameryki, mieli wczora naradę z Lordem *Palmerstonem*.

— Przed niejakim czasem Prymas Angielski wezwał

Примасъ, пригласилъ Ирландскихъ Епископовъ въ здѣшнюю столицу, для совѣщанія, какъ духовенство должно поступать, относительно биля о церкви Ирландской. Съ начала будтобы учинено было предположеніе, подать Королю адрессъ, дабы не подтверждать сего биля; но послѣ Епископы оставили сіе намѣреніе, и только слышно, что нынѣ хотятъ подать въ Верхній Парламентъ прошеніе противу онаго. (*D. P.*)

Германія.

Франкфуртъ, 25-го Іюля.

Продолженіе сравненія могущества Англійскаго съ Французскимъ. *)

„Не должно забывать, что главнѣшую часть владѣній Англіи составляютъ страны, принадлежащія Остъ-Индской Компаніи, кои суть слѣдующія:

I. Владѣнія непосредственныя.	квад. м.	народонасел.
„Предсѣдательство Бенгаліи	15,000	53,323,000
— — — — Мадраса . . .	7,261	13,676,000
— — — — Бомбая	3,344	1,500,000
— — — — Нижней Бенгаліи	1,581	243,000
II. Владѣнія посредственныя:		
„Князья и Государства зависимыя:		
1. Король въ *Оудѣ*	944	3,000,000
2. *Рая* въ *Аллагабадѣ*	913	1,530,000
3. *Рая* въ *Буртпурѣ*	235	320,000
4. *Рая* въ *Махери*	142	130,000
5. *Рая* въ *Агрѣ*	250	350,000
4. *Шейхъ* въ *Делби*	261	500,000
7. *Рая* въ *Гурвалѣ*	679	305,000
8. *Рая* въ *Голькаръ*	531	1,200,000
9. *Рая* въ *Бопалѣ*	107	250,000
10. *Рая* въ *Ориссѣ*	363	1,000,000
11. *Рая Низама*	4,521	10,000,000
12. *Рая Нагпура*	3,297	3,000,000
13. *Ассамъ* и *Гарроусъ*	2,118	1,500,000
14. *Набобъ* въ *Мадрасѣ*	1,271	3,000,000
15. *Рая* въ *Траванкорѣ*	366	1,500,000
16. *Рая* въ *Кохинѣ*	81	150,000
17. Князья *Полигара*	69	160,000
18. Государство *Квиковару*	847	2,000,000
19. *Рая* въ *Саттарѣ*	518	1,500,000
20. *Рая* въ *Гузуратѣ*	424	848,000
21. *Рая* въ *Ратсбутѣ*	6,195	3,500,000
22. *Рая* въ *Кутшѣ*	511	200,000

Изъ сего изчисленія явствуетъ, что владѣнія Остиндской Компаніи, состоящія вообще изъ 52,042 квад. мил. и 112,331,000 жителей, составляютъ большую половину всего Англійскаго Государства (91,169 квадр. миль) а ⅔ общаго народонаселенія (161,235,000).

Соображая Остиндію съ Франціею, видно, что однѣ непосредственныя владѣнія Компаніи (27,388 кв. миль, 77,738,000 жит.) 2½ раза обширнѣе и многолюднѣе Франціи; совокупно же съ посредственными владѣніями (24,654 кв. миль. 34,593,000 жит.) занимаютъ такое пространство, какъ 5 Францій, и содержатъ болѣе нежели 4 раза жителей.

Народонаселеніе городовъ въ Остиндіи достойно вниманія. Франція имѣетъ 1 только городъ содержащій 890,000 жителей (Парижъ), и 2 отъ 100,000 до 145,000 (Марсель и Тулонъ); между тѣмъ какъ одна Остиндія имѣетъ 16 городовъ, заключающихъ болѣе 100,000, и именно:

Бенаресъ	630,000
Калькута	600,000
Мадрасъ	462,000
Патна	312,000
Дельги	300,000
Мирзабуръ	200,000
Дакка	200,000
Гайдерабадъ	200,000
Муршидабадъ	165,000
Бомбай	162,000
Агра	160,000
Серате	160,000
Пуна	115,000
Нагпуръ	115,000
Амедабадъ	100,000
Барода	100,000

Городовъ содержащихъ отъ 20 до 100 тысячъ Франція имѣетъ 35; владѣнія Остиндской Компаніи имѣютъ 25; Индійское народонаселеніе состоитъ изъ Индійцевъ, Монголовъ, Афгановъ, Парсовъ, Армянъ, Арабовъ и разныхъ жителей сосѣдственныхъ государствъ, изъ Евреевъ, Европейцевъ, потомковъ разныхъ народовъ, и. т. п. Англичанъ находится вообще 40,000.

Въ отношеніи вѣроисповѣданія суть: почитатели Брамы, *Будисты*, Реформованнаго исповѣданія Нанека, Могамедане, Евреи, Христіяне, почитатели Конфуція и Ламы, а также Парсы. (*D. P.*)

(*Продолженіе впредь*).

*) Смотр. Лит. Вѣст. N. 64.

Biskupów Irlandzkich do tuteyszey Stolicy, celem naradzenia się, jak duchowieństwo ma postępować względem bilu, tyczącego się Kościoła w Irlandyi. Z początku miano uczynić propozycyą, aby podadź Królowi adress z prośbą o odmówienie sankcyi temu bilowi, lecz późniey Biskupi zaniechali tego zamysłu i słychać, że teraz chcą tylko podadź Izbie Wyższey petycyą przeciw bilowi. (*Dz. P.*)

Niemcy.

Frankfort, dnia 25 Lipca.

Dalszy ciąg porównania potęgi angielskiey z francuzką *).

„Należy atoli zwrócić uwagę, iż naygłównieyszą ich część stanowią posiadłości Kompanii Wschodnio-Indyyskiey w Azyi, które są następujące:“

„*I. Posiadłości bezpośrzednie:*“	mil. kw.	ludn.
„Prezydencya Bengalii	15,000	53,323,000
— — — Madras	7,261	13,676,000
— — — Bombay	3.344	10,500,000
— — — Niższey Bengalii . . .	1,581	24,3,000
„*II. Posiadłości pośrzednie:*		
„Xiążęta i Państwa podległe:		
1. Król w *Oude*	944	3,000,000
2. *Rajah* w *Allahabad*	913	1,530.000
3. *Rajah* w *Bhurtpur*	235	320,000
4. *Rajah* w *Macherry*	142	130,000
5. *Rajah* w *Agra*	250	350,000
6. *Sickhs* w *Delbi*	261	500,000
7. *Rajah* w *Gurwal*	679	305,000
8. *Rajah* w *Holkar*	531	1,200,000
9. *Rajah* w *Bopal*	107	250,000
10. *Rajah* w *OKisa*	363	1,000,000
11. Państwa *Nizamu*	4,521	10.000,000
12. *Rajah* Nagpur	3,297	3,000,000
13. *Assam* i *Garrows*	2,118	150.000
14. *Nabob* w *Madras*	1,271	3,000 000
15. *Rajah* w *Travancore*	366	1,500,000
16. *Rajah* w *Cochin*	81	150,000
17. Xiążęta *Polygares*	69	160 000
18. Państwo *Quicovaru*	847	2 000,000
19. *Rajah* w *Sattara*	518	1,500.000
20. *Rajah* w *Guzarate*	424	848,000
21. *Rajah* w *Radsbute*	6,195	3,500,000
22. *Rajah* w *Cutsch*	511	200,000

„Z wyliczenia tego okazuje się, że posiadłości Kompanii Wschodnio-Indyyskiey, wynoszące w ogóle 52,042 mil kw. ze 112,331,000 mieszk., stanowią większą połowę całego territoryum angielskiego (91,169 mil kw.) a ⅔ ludności ogólney (161,235.000).“

„Porównywając Indye Wschodnie z Francyą, widzimy, iż same posiadłości bezpośrzednie Kompanii (27,388 mil kw. 77,738,000 mieszk.), są 2½ raza rozlegleysze i ludnieysze od Francyi; łącznie zaś z posiadłościami pośrzedniemi (24,654 mil kw. 34,593.000 mieszk.), zaymują przestrzeń taką, jak 5 Francyi i liczą mieszkańców przeszło 4ry razy więcey.“

„Ludność miast w Indyach Wschodnich jest nader uwagi godna. Kiedy Francya ma tylko jedno miasto liczące 890 000 mieszkańców (Paryż), a dwa od 100,000 do 145,000 (Marsylia i Tulon); same Indye Wschodnie mają miast 16, liczących przeszło 100,000, jako to:

Benares	630,000
Calcuta	600,000
Madras	462,000
Patna	312,000
Delhi	300,000
Mirzabur	200,000
Dakka	200,000
Haiderabad	200,000
Murschidabad	165,000
Bombay	162,000
Agra	160,000
Serate	160,000
Puna	115,000
Nagpur	115,000
Amedabad	100,000
Baroda	100,000

Miast liczących od 20 do 100 tysięcy Francya ma 35; Kraje Kompanii Wschodnio Indyyskiey mają ich 25. Ludność Indyyska składa się z Indyan, Mongołów, Afghanów, Parsów, Ormian, Arabów i innych mieszkańców Państw pogranicznych, z Żydów, Europeyczyków, potomków różnych narodów, i t. d. Anglików jest w ogóle 40,000.

Pod względem religii, są wielbiciele Bramy, *Budhiści*; religii reformowaney Naneka; Mohamedanie, Żydzi, Chrześcianie, wielbiciele *Konfucyusza* i *Lamy*, oraz Parsowie. (*Dz. P.*)

(*Dalszy ciąg nastąpi*).

*) Patrz Kur. Lit. N. 64.

ВИЛЬНА. Типограф. А. Марциновскаго. Печатать дозволяется. Августа 20 д. 1835 г. — Цензоръ Стат. Совѣт. и Кав. *Левъ Боровскій.*